ބިސްމި ކިޔައިގެން ކެއުމާ، ބިސްމި ނުކިޔާ ކެއުމުގެ ތަފާތަކީ ކޮބާ؟

އަލްއުސްތާޛު އިބްރާހިމް ރަޝީދު މޫސާ

ބިސްމި ކިޔައިގެން ކެއުމުގެ ރަނގަޅުކަމާއި ފުރިހަމަކަމަކީ އިސްލާމީ ދީނުގެ އަދި މާތް އާދަބުތަކުގެ ތެރެއިން ހިމެނޭކަމެއްކަމެވެ. ކީރިތި ޤުރްއާނުން ފުރަތަމަ ބާވައިލެއްވި އާޔަތުގައި މާތްالله އަންގަވަނީ (اقْرَأْ بِاسْمِ رَبِّكَ) "ކަލޭގެފާނުގެ ވެރިރަސްކަލާނގެ އިސްމުފުޅުން (ނަންފުޅު ގަނެގެން) ކިޔަވާ ވިދާޅުވާށެވެ." اللهގެ ނަންފުޅު ގަނެގެން، އެ ނަންފުޅުން ބަރަކާތް ހޯއްދަވާތީގެން، ކުރާ ކޮންމެ ކަމެއްވެސް ކުރުމަށް ދީން ގޮވައިލައެވެ. ބިސްމި ނުކިޔާ ފަދަ ކޮންމެ ކަމަކީ ބަރަކާތް ހުސްވެފައިވާ ކަމެކެވެ. ރަސޫލުﷲ عليه الصلاة والسلام ޙަދީޘްކުރައްވަނީ "ބިސްމި ނުކިޔާ ފަދަ ކޮންމެ ކަމަކީ ބަރަކާތް ކެނޑިފައިވާ ކަމެކެވެ." ކޮންމެ ބަރަކާތްތައްވެސް ކުރަނީވާނީ އަދި ކޮންމެ މުސީބާތްތަކުން ރައްކާވާނީ ބިސްމި ކިޔައިގެންނެވެ. ކާންފެށުމުގައި، ވުޟޫކުރަން ފަދައިރު، ހެދުންލާއިރު ، އެހެންމެ ބޭނުން ފަދައިރު، އެހެންމެ ކެއުމުގައި ބިސްމިކިޔުމަކީ އިސްލާމީ އަދަބުތަކުގެ ތެރެއިން ހިމެނޭ ސުންނަތެކެވެ. ރަސޫލުﷲ عليه الصلاة والسلام ، އުފަން ބިން އަކާ ސަލަމާ އަށް ވިދާޅުވިއެވެ. (يَا غُلَامُ سَمِّ اللَّهَ وَكُلْ بِيَمِينِكَ وَكُلْ مِمَّا يَلِيكَ) رواه البخاري ومسلم وابن ماجة وأحمد والنسائي والبيهقي "ކާއިރު ބުނާށެވެ! ބިސްމިއްލާހެވެ! ކަނާތުން ކާށެވެ! އަދި ކާއިރު އަތް ގާތުން ކާށެވެ."

ކީރިތި ޤުރްއާނުގައި ވަޙީކުރައްވަނީ (فَكُلُواْ مِمَّا ذُكِرَ اسْمُ اللَّهِ عَلَيْهِ إِن كُنتُمْ بِآيَاتِهِ مُؤْمِنِينَ) الأنعام: ١١٨ "މުއުމިނުންނަށް، އެކަލާނގެ އާޔަތްތަކަށް އީމާންވާ ބަޔަކު ކަމުގައި ވަނީނަމަ، އެ އެއްޗަކީ މައްޗަށް اللهގެ އިސްމުފުޅު ނަންގަވައިގެން ޛަބަޙްކުރި (އެބަހީ الله ގެ އިސްމުފުޅު ނަންގަނެ ކަތިލި ޛަބަޙްކުރި) މުއުމިނުން ކައިގަންނާށެވެ!"

ރަސޫލުﷲ عليه الصلاة والسلام ވަޙީކުރައްވަނީ (إِنَّ الشَّيْطَانَ لَيَسْتَحِلُّ الطَّعَامَ الَّذِى لَمْ يُذْكَرِ اسْمُ اللَّهِ عَلَيْهِ) رواه أبو داود "އެ އެއްޗެއްގެ މައްޗަށް اللهގެ ނަންފުޅުނުގަނެވޭ (އެބަހީ ބިސްމި ނުކިޔާ) ކާ ކޮންމެ އެއްޗެއް ޝައިޠާނާ ގެ ނަފްސަށް ހުއްދަކޮށް ގެންނަނީއެވެ." މިބަސްފުޅުގެ މާނައީ ޝައިޠާނާ އެ އެއްޗަކުން ކާނެއެވެ. މިކަމުގެ ސަބަބުން އެގޭ ބަރަކާތް ކެޑި ގެންދާނެއެވެ. ރަސޫލުﷲ عليه الصلاة والسلام އެއްޗެއް ހިތްފުވާނަމަ ހިއްފަވަނީ ބިން ފަރާތު މަތިންނެވެ. ފުރަތަމަ ކޮޅަށް ނަންގަވަނީ ބިސްމި ވިދާޅުވެފައެވެ. ފަހު ކޮޅަށް ނަންގަވާފައި މާތްالله އަށް ޙަމްދުކުރައްވައެވެ. (ނުވަތަ الحمد لله ވިދާޅުވެއެވެ.)

މިއިން އެގޭނީ ބިސްމި ކިޔުމަކީ މުސްލިމުން ގެ ގޮތުގައި ވަރަށް މުހިއްމު ކަމެއްކަމެވެ. މުސްލިމަކު ބިސްމި ނުކިޔާ ހަމަ އެއްވެސް ކަމެއްވެސް ނުކުރާނެއެވެ. އެހާގެ އަހަރެމެންގެ ގޮތެއް ވަންހައިރުގައި ވެސް ބިސްމިކިޔުން ސުންނަތެކެވެ. މިއީ ދަރިން ޝައިޠާނާގެ ކިބައިން ރައްކާތެރިކުރާ ގޮތެއްވެއެވެ. މިއީ ދަރިފުޅު ރަނގަޅު ކުރެޑިކަމުގައި ރައްކާވާނެއެވެ.

މި މަޢުލޫމާތުގައި ބަޔާންވީ އެއްޗެހި ކާއިރުގައި ބިސްމިކިޔުމާ ބެހޭގޮތުންނެވެ. އެކަމުގެ ހިސާބަށް ވައިދާ ބެހޭގޮތުންނެވެ. މާތްالله ވަޙީކުރައްވަނީ (فَكُلُواْ مِمَّا ذُكِرَ اسْمُ اللَّهِ عَلَيْهِ إِن كُنتُمْ بِآيَاتِهِ مُؤْمِنِينَ) الأنعام: ١١٨–"މުއުމިނުން، އެކަލާނގެ އާޔަތްތަކަށް އީމާންވާ ބަޔަކު ކަމުގައި ވަނީނަމަ، އެ އެއްޗެއްގެ މައްޗަށް الله ގެ އިސްމުފުޅު ނަންގަނެ ކަތިލި (އެބަހީ اللهގެ އިސްމުފުޅު ނަންގަނެ ކަތިލިކަމުގައި ވަނީނަމަ) މުއުމިނުން ކައިގަންނާށެވެ!"

ދުނި ވަޙީކުރައްވަވައި (وَلاَ تَأْكُلُواْ مِمَّا لَمْ يُذْكَرِ اسْمُ اللَّهِ عَلَيْهِ وَإِنَّهُ لَفِسْقٌ) الأنعام: ١٢١ "(ކަލޭމެން) އެއެއްޗެއްގެ މައްޗަށް، الله ގެ އިސްމުފުޅު ނަންނަގައިނުލެވޭ އެއްޗަކުން ތިޔަބައިމީހުން ނުކާށެވެ! ހަމަކަށަވަރުން އެތަކެތީން ކެއުމަކީ ފާސިގުކަމެކެވެ."

ކަތިލާ އިރު ތަކުބީރު (ނުވަތަ الله أكبر) ކިޔުމާ ބެހޭގޮތުން މާތްالله އަންގަވައި (لَن يَنَالَ اللَّهَ لُحُومُهَا وَلا دِمَاؤُهَا وَلَكِن يَنَالُهُ التَّقْوَى مِنكُمْ كَذَلِكَ سَخَّرَهَا لَكُمْ لِتُكَبِّرُوا اللَّهَ عَلَى مَا هَدَاكُمْ وَبَشِّرِ الْمُحْسِنِينَ) الحج: ٣٧ "އެތަކެތީގެ މަސްއެއްވެސް އަދި ލޭއެއްވެސް اللهގެ ހަޟްރަތަކަށް ނުދާނެއެވެ. އަދި ނަމަވެސް! ތިޔަބައިމީހުންގެކިބައިން އެކަލާނގެ ހަޟްރަތަށް ދާނީ ތަޤްވާވެރިކަމެވެ. އެފަދައިން އެކަލާނގެ އެތަކެތި ތިޔަބައިމީހުންނަށް ކޮށްދެއްވީ ތިޔަބައިމީހުންނަށް ހިދާޔަތްދެއްވި ގޮތުގެ މައްޗަށް الله ގެ ތަކުބީރު ކިޔުމަށްޓަކައެވެ. އަދި އިޙްސާންތެރިންނަށް ކަލޭގެފާނު އުފާވެރިކަމުގެ ހަބަރުދެއްވާށެވެ!"

އެހެންކަމުން ކަތިލާއިރު ބިސްމިކިޔުމަކީ ބޭނުންތެރި އިލްމުވެރިންގެ މެދުގައި ހަމަޖެހު ޚިލާފެއް ވެއެވެ. އަދިވާހަކަތަކީ ޤުރްއާނުގެ ވަޙީފުޅުގައި (وَلاَ تَأْكُلُواْ مِمَّا لَمْ يُذْكَرِ اسْمُ اللَّهِ عَلَيْهِ وَإِنَّهُ لَفِسْقٌ) الأنعام: ١٢١ "(ކަލޭމެން) އެއެއްޗެއްގެ މައްޗަށް، اللهގެ އިސްމުފުޅު ނަންނަގައިނުލެވޭ އެއްޗަކުން ތިޔަބައިމީހުން ނުކާށެވެ! ހަމަކަށަވަރުން އެތަކެތީން ކެއުމަކީ ފާސިގުކަމެކެވެ." މި ބަސްފުޅުގެ މަފްހޫމުގައި ހަމަޖެހިފައިވާ ޚިލާފުއެވެ. އެއީ:

1- މި ބަސްފުޅުގެ މުރާދަކީ ހަރާމް ޖަހާފައިވާ ބުދުތަކަށް ކަތިލާ އެއްޗެއްސެވެ. މިއީ ހަރާމް ގެ ޚިލާފެވެ.

2- އެކަމަކު ހަމަ ހަލާލް ވާހަކަ ދެކޭ އެއީ މުޚާލިފެކެވެ.

3- ހަމަ ބޭނުން ވާޖިބު ކަމެއް އެއީ މުސްލިމުން، ސުންނަތެއްގެ ގޮތުގައި އެއްޗެއްސެވެ. އެހެން ސުންނަތެއް ހަމަ الله ގެ ނަންފުޅު ކިޔަންވާނެއެވެ. ބިސްމިއެއް ނުކިޔައެވެ. މިފަދަ ހާލަތުގައި

ކެއުން މުސްލިމުންނަށް ހަރާމްވާނެއެވެ.

4- އެއީ ބިސްމި ނުކިޔާ މުސްލިމުން ކަތިލާ އެއްޗެއްސެވެ. ބިސްމި ނުކިޔާ މުސްލިމުން ކަތިލާ އެއްޗެހީގެ މަސްކެއުމާ ބެހޭގޮތުން އިލްމުވެރިންގެ ރައުޔު ތަފާތެވެ.

(ހ) ހަނަފީ މަޛްހަބާއި ޝާފިޢީ މަޛްހަބު ފިޤުހުވާ ގޮތުގައި ބިސްމި ކިޔަން ނުކިޔައި މުސްލިމަކު ކަތިލާއެއްޗަކީ ކެއުން ހުއްދަވާނެއެވެ. ބިސްމި ނުކިޔުން ގަސްތުގައި ކަމުގައިވިޔަސް ނުވަތަ ހަނދާންނެތިގެން ކަމުގައިވިޔަސް ހުއްދަ ގޮތާއި ނުވެއެވެ.

(ށ) އަޙްމަދުގެ މާލިކީ މަޛްހަބުގައި ގަސްތުގައި ބިސްމި ނުކިޔާ ކަތިލާ އެއްޗެއްގެ މަސް ހަރާމްވާނެއެވެ. އެކަމަކު ކަތިލި އިރު ހަނދާންނެތިގެން ބިސްމި ނުކިޔުނު ނަމަ އޭގެ މަސް ހަރާމްނުވާނެއެވެ.

(ނ) ހަމަ ޚިޔާރުގައި ދާވުދު ފިޤުހުގެ މަޛްހަބުގައި ގަސްތުގަތިވެސް ގަސްތުނުކޮށްވެސް ބިސްމި ނުކިޔާ ކަތިލާއެއްޗެއްގެ މަސް ކެއުން ހަރާމްވާނެއެވެ. މާތްالله ވަޙީކުރައްވައި (يَسْأَلُونَكَ مَاذَا أُحِلَّ لَهُمْ قُلْ أُحِلَّ لَكُمُ الطَّيِّبَاتُ وَمَا عَلَّمْتُم مِّنَ الْجَوَارِحِ مُكَلِّبِينَ تُعَلِّمُونَهُنَّ مِمَّا عَلَّمَكُمُ اللَّهُ فَكُلُواْ مِمَّا أَمْسَكْنَ عَلَيْكُمْ وَاذْكُرُواْ اسْمَ اللَّهِ عَلَيْهِ وَاتَّقُواْ اللَّهَ إِنَّ اللَّهَ سَرِيعُ الْحِسَابِ) المائدة: ٤ "އެއުރެންނަށް ހަލާލުކުރެވިފައިވާ އެއްޗެއްސަކީ، ކަލޭގެފާނު އެއުރެން ސުވާލުކުރެތެވެ. ކަލޭގެފާނު ވިދާޅުވާށެވެ! ތަނަވަސް ތާހިރު ތިޔަބައިމީހުންނަށް ހަލާލުކުރެއްވިއެވެ. އަދި ސިކާރަކުރާ ޖަނަވާރުގައި، ދޫނީގެ ތެރެއިން ސިކާރަކުރުމަށް އެތަކެއްޗަށް ތިޔަބައިމީހުން އުނގަންނައިދޭ ބާވަތް، ތިޔަބައިމީހުން އުނގަންނައިދިން ޖަނަވާރާއި، ދޫނީގެ ސިކާރަ، ހަލާލުކުރެއްވިއެވެ. الله ތިޔަބައިމީހުންނަށް އުނގަންނައިދެއްވި ކަންތަކުގެ ތެރެއިން އެ ތަކެއްޗަށް، ތިޔަބައިމީހުން އުނގަންނައިދޭށެވެ. ފަހެ، އެ ތަކެތި ތިޔަބައިމީހުންނަށް ހިފައިގެން ގެންނަ ތަކެތީގެ ތެރެއިން ތިޔަބައިމީހުން ކާށެވެ! އަދި، އެ ސިކާރައިގެ މައްޗަށް (އެބަހީ، ސިކާރަކުރުމަށް އެ ތަކެތި ދޫކުރާ ވަގުތު ހިނދު) الله

ގެ އިސްމުފުޅު ތިޔަބައިމީހުން ކިޔާށެވެ! އަދި ތިޔަބައިމީހުން ﷲ އަށް ތަޤްވާވެރިވާށެވެ! ހަމަކަށަވަރުން ﷲއީ ހިސާބުބެއްލެވުމުގައި އަވަސްވެވޮޑިގެންވާ ރަސްކަލާނގެއެވެ." މި އާޔަތުގައި އެއްޗިހި ޝިކާރަކުރަން ފޮނުވާލާފައިވާ ބިސްމިކިޔާފައި ފޮނުވާލާފަހުން ވެސް އަންގަވާފައި ވެއެވެ. މި ޒަމާނުގައި ސުރުޚުރުމި ފަދަ ދުނިޔަވީ ކަމަށް ވެސް ޝިކާރަކުރަން ދަސްކޮށްދީފައިވާ ފޯރުއެވެ. އަދި މިޒަމާނުގައި ބަޔެ ފަދަ ހަތިޔާރު ބޭނުންކޮށްގެން ވެސް ޝިކާރަކުރެވެއެވެ. އިސްލާމްދީން ވިދާޅުވާގޮތުގައި ގެ އެއްޗިހި ކަތިލާއިރު ބިސްމި ކިޔުން އަންގަވާފުދޭ އިތުރުން، ދޫނިޔެއް ނުވަތަ މަސްކަނޑައިން ބަޔާނު ޖަނަވާރެއް ހިފަން ބެޖޭގެ އިބަ ބިސްމިކިޔައިދީފައި އަންގަވާފައިވެއެވެ. ޕިރިމިރަސޫލާ عليه الصلاة والسلام ބަޔާންކުރައްވަމުން "ޝިކާރަކުރުމަށް ތިބާގެ ކުއްތާ ފޮނުވާލާއިރު ބިސްމި ކިޔާފައި ފޮނުވާލާފައިވާނަމަ ހިފާ ޝިކާރަ ކާށެވެ!" رواه مسلم

الله سبحانه وتعالى އެކަލާނގެ އަޅުތަކުންނަށް އުސޫލާ އާއި އެހެނިހެން ޖަނަވާރުތަކަށް ކަތިލާއިރު ބިސްމި އާއި ތަކުބީރުކިޔާފައި (ނުވަތަ بِسْمِ اللهِ وَاللهُ أَكْبَرُ ކިޔާފައި) ކަތިލާ އެއްޗެއް ކަތިލުމަށް އަންގަވާފުދޭގައި ވަރަށްގިނަ ޙިކްމަތްތަކެއް ވެއެވެ. އެކަމުގައި މުހިއްމު ފައިދާތަކެއް ވެއެވެ. ޝަރީޢަތުގެ އުސޫލުތަކަށް ބަލާފައި ...

"بِسْمِ اللهِ وَاللهُ أَكْبَرُ" ކިޔާފައި ... بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ ... الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ ... ﷲ ... عليه الصلاة والسلام ...

... (ކާނު) ...

... 10% ...

ފަހު މައިގަނޑު ކުލިއްޔާތެއް ސޮފްޓްވެއަރގައި ކަރަންޓު ކުރެވުނެވެ. އެއަށްފަހު ތިމްބަކުތު ނަމް އުނިވަރސިޓީ ތެރޭގައި 37 ދަރަޖައަށް ހޫނުކުރެވުނެވެ. އެއަށްފަހު ޗީގެ ބައެއް މަސްތަކެއް ތާގެ ތެރެއަކާއި ނިޔުޓްރިޝަން ތެރެއިން ގެ ތެރޭގައި، (އަހި.އޭގެ.ބީ ޖަރުވާތުގެ ތެރޭގައި) 48 ގަޑިއިރުވަންދެން ބަހައްޓުނެވެ. ބިސްމިއްލާއި ތަކެތި ޕަރޭޝަން ކަމެއްވެސް އެއްޗެހީގެ މަސްތަކަށް މަޑު ފިޔޮޅިކުރެއްވި ބަދަލުވެގެންދިޔައެވެ. އަދި އެ ކަމެއްގައިވެސް އެއްވެސް ކަހަލަ ޖަރާސީމުގެ އުފެދުމެއް ތަން ފެނިފައެއް ނުވެއެވެ. އެކަމަކު ބިސްމިނުކާ ކަމެއްވެސް އެއްޗިހީގެ މަސްތަކަށް ގަދަރުތަކެއް ލިބިގަނެއްވުނެވެ. މި ކުރަވަނި ނޫރާނީ ބަދަލުވާނެ ފަރަވައިފައެވެ. މި ބާވަތުގެ މަހުގެ ކަމެއްގައިވެ ތެރޭގައި ޖަރާސީމުތައް އުފެދި ދިނަވަން ފަރަވައިފައެވެ.

މި މަސައްކަތްތަކުގައި އުޅުއްވި ބޯފުޅުއްކަމުގެ ގައިވާ ޑރ. ޙަބީބުލް ޙަޤީޤީ ޕާކިސްތާނީ މީހެކެވެ. ފާޑަކުގެ ދިރާސާތަކުން ބިސްމިއްލާއި ކަމެއްވެސް ކަރަންޓު ދީފައިވާ ކަމެއްވެސް ޖަރާސީމު ނުވާކަން ހާމަވެއެވެ. މިކަމުން ސާބިތުވެގެންދާ ހަގީގަތްތަކުން ދީނުގެ ސާބިތުވެގެންދާނެކަމެވެ. އެހެން ވިދާޅުވެފައިވާ މުބާރަކު ގޮތެއް އަދިވެސް ސާއިންސް ގެ ބޮޑު ނަތީޖާ ބަލައިގަތުމުގެ ވާހަކަތައް ސާބިތުކޮށްދީ ފާހަގަކުރައްވާ ޕޮއިންޓަށް އެއްގޮތުގައި

الله ގެ އިސްމުފުޅު ނުގަން ކަތިލާ އެއްޗެހިގައި ހުރީއް ނުރައްކާ ހުރިފުޅުގެ ސާބިތުން އޭގެ މަސްތަކުގެ ތެރޭގައި މަޢުލޫމާތުގަދަ އެކުޓްއެވެ. އިލްމުވެރިން މި ދީރާސާ ކުރެއްވި މި ވާހަކަ އަޅުއަހަރު ފަހެވެ. އަދިރާސީ ވެރިކުރުވި ގޮތުގައި މި ޗާޕްގައި ހުރިވަޑައިގެންނެވި ތަކެތި ޕޮރެޝަނުގެ ވާހަކަ ފުދި ދުނިޔަވަމުން ހަމަހޫނު ކުރެވިގަނޑިގެންނެވެ. ނަމަވެސް ޤުރުއާނު ޓަރާއި ގުރުއާނު ޕޮއްޓަވާ ހިފާވަޑައިގެން ދެއްކިޔަމުއާއި ކުރިއަރާ ގެންގޮސްއެވެ.

ސައިންސާއި ޓެކްނޮލޮޖީގެ ޒަމާނުގައި އަޅުގަނޑުމެންނަށް ފެނިގެންދިޔައީ الله سبحانه وتعالى، އެކަލާނގެ ސިފައިންގެ ތެރޭގައި ސައިންސް ހިމެނުމެވެ ވަނީވެ. އެކަލާނގެ ބަސްފުޅުތައް ވަޙީކުރެއްވުމުގެ ތެރެއިން ސައިންސުގެ ހަގީގަތްތައް ބަޔާންކުރައްވާ ގޮތެވެ. މިކަމުގެ ސަބަބުން މުއުމިނުންގެ ހިތްތަކުގައި އީމާންކަމުގެ ނޫރު ވަރުގަދަވެގެންދާނެއެވެ. މުސްލިމުންނަށް އެމީހުން ދީނީ ހައްގުގެ މަގުގައި ކަށަވަރުވެގެންދާނެއެވެ. އިސްލާމްދީނުގެ މަގުބޫލުކަމާއި ، ޕާރޓީގެ ހަޤީޤަތް ބަސްފުޅުތަކުގެ ތެރެކަން އިތުރަށް ހާމަވެއެވެ. އިތުރަށް ދަންނަވާނީ ޕާކިސްތާނެއް؟ سبحان الله އިބަރަތްކަމާއި ހެޔޮކަން ފެންނަކަމާއެވެ!